

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16CoP/3/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6616203030
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 04. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6616203030.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Štefana Baláža a sudcov JUDr. Alexandra Mojša a JUDr. Ivica Hanuskovej, v právnej veci starostlivosti o maloleté deti F. E., nar. XX. XX. XXXX a F. E., nar. XX. XX. XXXX, obe deti bytom ako matka a zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, deti rodičov F. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom E., H. X/XXXX, zastúpenej JUDr. Gabrielou Klátikovou, PhD., advokátkou, Advokátska kancelária v Lučenci, P. Rádayho 5166/8 a F. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom L., Z. XXX/XX, o úprave rodičovských práv a povinností, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 4P/19/2016-357 zo dňa 06. 10. 2017, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e .

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Lučenec č. k. 9P/25/2014-215 z 18. 02. 2015 v časti o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom tak, že maloletú F. E. nar. XX. XX. XXXX a maloletého F. E. nar. XX. XX. XXXX zveril do osobnej starostlivosti matky F. F., ktorá bude maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok. Otcovi F. E. súd uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej F. E. sumou 100 EUR mesačne a na maloletého F. E. sumou 80 EUR mesačne a to od právoplatnosti rozsudku vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky F. F.. Okresný súd upravil styk otca s maloletými deťmi tak, že otec F. E. si maloleté deti F. a F. E. prevezme každý páry týždeň v mesiaci, v sobotu o 10,00 hod. spred bytu matky a vráti ich späť o 18,00 hod toho istého dňa na tom istom mieste s tým, že takto upravený styk sú obaja rodičia povinný dodržiavať, matka je povinná maloleté deti na styk s otcom pripraviť a otec deti prevziať a v poriadku vrátiť späť. Účastníkom náhradu trov nepriznal a rodičom uložil povinnosť zaplatiť na účet vedený v štátnej pokladnici trov znaleckého dokazovania do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Súd prvej inštancie konal o návrhu matky maloletých detí, ktorá navrhovala zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia, ktorým boli maloleté deti v konaní o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletým deťom zverené rodičom do striedavej osobnej starostlivosti. Matka navrhla zveriť maloleté deti do svojej osobnej starostlivosti. Návrh odôvodnila tým, že otec detí s matkou nekomunikuje, v čase, keď boli deti u otca otec matke zakazoval kontakt s deťmi, a deti odmietali chodiť k otcovi. Od apríla 2016 sa striedavá osobná starostlivosť rodičov nerealizovala. Na návrh matky okresný súd uznesením č. k. 4P/19/2016-117 z 13. 10. 2016, právoplatným 02. 11. 2016 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým do právoplatného skončenia konania zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky a upravil styk otca s maloletými deťmi tak, že otec si mal deti prevziať každý týždeň v sobotu o 16,00 hod pred bytom matky a vrátiť ich matke v ten istý deň o 17,00 hod, pričom styk otca s deťmi sa mal vykonávať za stálej prítomnosti matky. Otec vo vyjadrení k návrhu uviedol, že striedavá starostlivosť je v záujme maloletých detí a návrh matky žiadal zamietnuť. Podal tiež návrh na výkon rozhodnutia, ktorý bol vedený

pod sp. zn. 7Em/1/2016, pričom v tomto konaní súd dospel k záveru, že nemožno vykonať rozsudok č. k. 9P/25/2014-215 z 18. 02. 2015, lebo maloleté deti odmietali chodiť k otcovi. Okresný súd nariadil znalecké dokazovanie, v rámci ktorého znalkyňa odboru psychiatria F.. I. A. a znalkyňa z odboru psychológia X.. V. Q. podali spoločný znalecký posudok č. 032/2017 a 019/2017. Znalkyne hodnotili vzťah matky s deťmi ako obojstranne pozitívny a harmonický, u otca zistili vzťahovacosť a paranoidné spracovanie reálnej skutočnosti, ktoré ovplyvňuje jeho emočné prežívanie. Deti majú k otcovi pozitívny vzťah, ktorý je však ovplyvnený jeho správaním sa k matke. Neodporučili prerušiť kontakt otca s deťmi, ale upraviť styk otca s maloletými deťmi raz za dva týždne v rozsahu jedného dňa, bez prítomnosti matky. Otec so závermi znaleckého posudku nesúhlasil a predložil súkromný znalecký posudok č. 97/2017, ktorý bol vypracovaný znalkyňou v odbore psychológia X.. F. O., X.. Podľa tohto posudku je otec spôsobilý starať sa o maloleté deti a navrhla upraviť styk otca s deťmi každý druhý víkend od piatku do nedele a ďalej cez sviatky a prázdniny.

3. Okresný súd Lučenec predchádzajúcim rozsudkom č. k. 9P/25/2014-215 z 18. 02. 2015 maloleté deti zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a rozhodol o povinnosti otca prispievať na výživu malol. F. E. sumou 80 EUR mesačne a na malol. F. E. sumou 70 EUR mesačne. Matka navrhovala uložiť otcovi výživné na malol. F. v sume 150 EUR a na maloletého F. v sume 100 EUR mesačne. Matka bola zamestnaná ako asistentka riaditeľa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, s mesačným príjmom 588,07 EUR, poberala rodinné prídavky 48 EUR a otec na výživu detí prispieval sumou 150 EUR mesačne. Výdavky matka vyčíslila na sumu 588 EUR mesačne z toho na bývanie 207 EUR a na domácnosť 250 EUR. Matka spolu s maloletými deťmi bývala od augusta 2017 v trojizbovom byte, ktorý je v jej vlastníctve. Maloleté deti navštevovali blízku Základnú školu na ul. V. v E., malol. F. bol žiakom 3. ročníka a maloletá F. 6. ročníka. Otec mal podľa potvrdenia o príjme od zamestnávateľa Pedagogická a sociálna akadémia príjem cca 451,65 EUR mesačne. Rozpis svojich výdavkov súdu nepredložil. Matka pri prešetrení pomerov vo svojej domácnosti uviedla, že otec s matkou nekomunikoval a s deťmi sa nekontaktoval od marca 2017.

4. Okresný súd v konaní zistil, že výkon striedavej starostlivosti bol problematický a matka niekoľkokrát podala návrh, aby bolo neodkladným rozhodnutím rozhodnuté o dočasnom zverení detí do jej osobnej starostlivosti. Rodičia sa napriek absolvovaniu pedagogicko-poradenského poradenstva nedokázali dohodnúť a úprave výkonu rodičovských práv a povinností. Zo znaleckého posudku vyplýva, že otec trpí duševnou poruchou, ktorá ovplyvňuje jeho správanie a konanie vo vzťahu k matke detí a vo vzťahu maloletým deťom. Znalkyne neodporučili striedavú starostlivosť, ale stretávanie otca s deťmi v rozsahu jedného dňa raz za dva týždne. Na základe uvedených zistení súd zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matke, ktorá bude maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok.

5. Pri úprave vyživovacej povinnosti otca okresný súd vychádzal z preukázaných príjmov a výdavkov každého z rodičov. Priemerný mesačný príjem matky zo zamestnania bol 512,44 EUR, matka ďalej poberala rodinné prídavky 47,04 EUR. Okresný súd prihliadol na nevyhnuté mesačné výdavky matky v sume 609,21 EUR, z toho na bývanie v sume 164,21 EUR, elektrinu 15 EUR, internet a telefón 28 EUR a bežné výdavky na trojčlennú domácnosť v sume 250 EUR, ďalej výdavky na stravu detí v školskej jedálni 50 EUR, na školskú družinu 12 EUR ďalej výdavky na jazdecký krúžok, ktorý maloletá X. navštevuje v sume 60 EUR a výdavky na atletický krúžok v sume 5 EUR, ktorý navštevuje Maloletý F. a výdavky matky na pohonné hmoty v sume 25 EUR. Priemerný mesačný príjem otca bol zistený v sume 451,65 EUR. Pravidelné mesačné výdavky otec nepredložil a na pojednávaní sa o svojich výdavkoch nevyjadril, preto súd vychádzal z nevyhnutných výdavkov na živobytie na jednu dospelú osobu v rozsahu 199,48 EUR. Vzhľadom na zistené finančné možnosti otca a nevyhnuté výdavky matky okresný súd uložil otcovi povinnosť platiť na maloleté deti výživné spolu v sume 180 EUR, pričom na maloletú X. v sume 100 EUR a na malol. F. v sume 80 EUR. Zvýšenie výživného spolu o sumu 30 EUR nemôže predstavovať pre otca neprimeranú finančnú záťaž.

6. Pri úprave styku okresný súd vychádzal zo zistenia, že styk otca s deťmi na Referáte poradenskopsychologických služieb Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v Lučenci, ktorý bol takto upravený v konaní sp. zn. 9P30/2016, nevedol k požadovanému účelu. Nestotožnil sa ani s doporučenou úpravou styku podľa otcem predloženého súkromného znaleckého posudku X.. F. O., X., lebo táto znalkyňa sa vyjadrovala o úprave styku bez vyšetrenia detí. Okresný súd prihliadol na znalecký posudok, ktorý bol vypracovaný v súdnom konaní znalkyňami F.. A. a X.. Q.. Súčasný odmietavý postoj maloletých detí k otcovi a duševná porucha otca, ktorá si vyžaduje jeho liečbu, neumožňuje upraviť styk

s deťmi počas dvoch víkendov v mesiaci od piatka do nedele, počas sviatkov a prázdnin, a okresný súd upravil otcovi styk v rozsahu jedného dňa každú druhú sobotu v mesiaci od 10,00 hod do 18,00 hod. V uvedenom čase voľna bude môcť otec so svojimi maloletými deťmi zmysluplne tráviť nepretržite osem hodín a deti budú mať istotu, že sa večer vrátia k matke. Úpravu styku bude možné rozšíriť, pokiaľ sa otec podrobí liečeniu, doporučenému znalcami a pokiaľ dôjde u neho k zmene správania sa.

7. Na právne zdôvodnenie okresný súd uviedol § 26, 36 ods. 1, § 62, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1 § 78 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine. Žiadnemu z účastníkov náhradu trov v zmysle § 52 Civilného mimosporového poriadku nepriznal. Podľa § 57 Civilného mimosporového poriadku rozhodol o povinnosti rodičov nahradiť trovy štátu, ktoré vznikli v súvislosti so znaleckým dokazovaním. Okresný súd prihliadol na to, že matka bola oslobodená od povinnosti platiť trovy znaleckého dokazovania v rozsahu 50 %, preto jej uložil povinnosť nahradiť trovy štátu v sume 206,87 s tým, že vo zvyšnej, na ňu pripadajúcej sume 206,87 EUR znáša trovy štát. Otec je povinný nahradiť trovy štátu v sume 413,74 EUR.

8. Proti rozsudku podal v zákonnej 15 dňovej lehote odvolanie otec maloletých detí. Namietal neúplné zistenie skutkového stavu pokiaľ ide o pomery na strane otca. Namietal, že okresný súd vyhodnotil výdavky otca len v rozsahu 199,48 EUR. Výdavky otca predstavujú splátky úveru v sume 163,15 EUR a splátky druhého úveru 245 EUR, ďalej výdavky na dochádzanie do zamestnania z L. do E. a späť v sume 120 EUR, telefón od 5 EUR do 20 EUR mesačne, popri tom otec doteraz platí výživné v sume 150 EUR. Výdavky na bývanie, stravu a ošatenie hradí iba s pomocou svojej matky, s ktorou býva v spoločnej domácnosti. Súd v odôvodnení rozhodnutia nevyhodnotil zmenu pomerov na strane oboch rodičov a maloletých detí. Od poslednej úpravy došlo u otca k podstatnému zníženiu príjmu zo sumy 668,15 EUR na sumu 451,66 EUR, pričom u matky došlo k zvýšeniu príjmu zo sumy 489,68 EUR na 549,48 EUR. Ďalej otec namietal, že okresný súd neakceptoval súkromný posudok znalkyne X.. F. O., X.. Ak mal súd pochybnosti o obsahu posudku, mal znalca vypočuť alebo poučiť otca, ako má v posudku vytýkané vady odstrániť. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po doručení vyjadrenia matky k odvolaniu otec uviedol, že výsluch detí v konaní o výkone rozhodnutia nepostačoval a zo znaleckého posudku názor maloletých detí nevyplýval. Pokiaľ matka namietala, že vypočutie detí pred súdom by bolo pre deti stresujúce, ide o zákonnú povinnosť, ktorá nemá výnimku. Otec prestal maloleté deti kontaktovať, pretože za prítomnosti matky bol záujme detí o stretávanie s otcom iba predstieraný, bez známkov vážneho záujmu o stretávanie sa s otcom. Otec svoje výdavky predložil v prílohe odvolania, matka pri vypočítaní BSM uznala výdavky otca na bývanie. Zopakoval, že zníženie príjmu na strane otca nebolo náležite zohľadnené. Pokiaľ ide o druhý úver, tento bol otec nútený vziať potom, čo prišiel o svoje pôvodné zamestnanie a musel uhrádzať náklady na súdne konania. Darčeky deťom otec kupuje, ale vzhľadom na problematický styk ich nebolo možné odovzdať, alebo iba zo značným časovým odstupom.

9. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhla rozsudok okresného súdu potvrdiť, Otec v odvolaní vôbec neuviedol, v akom rozsahu chce, aby súd znova rozhodol vo veci. Okresný súd vykonal rozsiahle dokazovanie a prihliadol na názor maloletých detí. V konaní sp. zn. 7Em/1/2016 sa deti vyjadrili, že otca nechcú navštevovať. Súdni znalci uskutočnili s maloletými deťmi niekoľko stretnutí a postoj detí k otcovi je uvedený v znaleckom posudku 032/2017 a 019/2017. Znalecký posudok, ktorý predložil otec vychádzal iba z jeho vyjadrení. Otec neoznámil že nechal vyhotoviť znalecký posudok ani súdu na pojednávaní 22. 09. 2017, hoci tento posudok dal vyhotoviť skôr. Pri úprave styku musí znalec vykonať šetrenie vzťahu detí k otcovi a ostatných súvislostí v danej veci. Znalkyňa, ktorú oslovil otec sa neoboznámila ani so súdnym spisom. O vyhotovení znaleckého posudku nemali vedomosť ani matka ani kolízny opatrovník. Otec od marca 2017 deti nekontaktoval, ani keď mali deti sviatky. Styk otca s maloletými bol upravený neodkladným opatrením, ale otec nevyužil príležitosť, keď deti chceli v jeho prítomnosti ostať dlhšie a po určenom čase odišiel. Otec s matkou detí nekomunikuje, na jej mailové správy neodpovedá. Pokiaľ ide o rozhodnutie o výživnom pre maloleté deti, súd vyzval rodičov na dokladovanie ich príjmov a nákladov, na čo otec vôbec neodpovedal a svoje náklady nevyčísľil. Nie je zrejmé, ako dokáže otec zo svojho príjmu v sume 451,66 EUR hradiť všetky náklady, ktoré uviedol vo výške 778,15 EUR. Otec uviedol splátky úverov, ktoré však nie sú nevyhnutný výdavok, na ktorý by mal súd pri určení výživného na maloleté deti prihliadať. Pokiaľ je otec schopný splácať úver, je schopný plniť si vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom, ktorá má prednosť pred inými výdavkami rodiča. Otec sa okrem platenia výživného o iné potreby detí nezaujíma a žiadnym iným spôsobom sa na starostlivosť o deti nepodieľa. Deťom nekupuje oblečenie, obuv, neuhrádza iné potreby. Na pojednávaní sa otec nezaoberal potrebami maloletých detí, ale posudzovaním života matky a jej osočovaním. Matka

preukázala zvýšené výdavky na dve maloleté deti, ktoré navštevujú základnú školu a krúžky, ktoré zabezpečuje sama. Príjem matky sa zvýšil o necelých 60 EUR, ale matke sa súčasne zvýšili výdavky na bývanie. Matka splátku úveru v sume 42,47 EUR mesačne vo svojich výdavkoch ani neuvádzala.

10. Kolízny opatrovník navrhol rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť.

11. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie ako aj obsah súdneho spisu v zmysle § 62, § 65 - § 67 CMP a zistil, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané na základe dostatočne a správne a zisteného skutkového stavu, ktorý okresný súd správne právne posúdil a svoje úvahy a rozhodnutie náležite a v potrebnom rozsahu odôvodnil. Odvolací súd na dôvody uvedené v rozhodnutí okresného súdu poukazuje a stotožňuje sa s nimi v zmysle § 387 ods. 2 CSP.

12. Odvolanie otca nebolo dôvodné. Okresný súd v rozhodnutí o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti matke a pri úprave styku otca s deťmi v zmysle § 24 ods. 4 Zákona o rodine rešpektoval právo maloletých detí na zachovanie vzťahu detí k obidvom rodičom, prihliadol na záujem maloletých detí na rozvíjaní citových väzieb, vývinových potreby a stability výchovného prostredia. V rozhodnutí správne vyhodnotil schopnosti každého z rodičov komunikovať o výchove a starostlivosti o deti s druhým rodičom. Otec v odvolaní namietal, že v rozhodnutí o zvýšení jeho vyživovacej povinnosti neboli zohľadnené skutočné výdavky otca. Bez ohľadu na to, že otec svoje výdavky oznámil až v odvolacom konaní, uvedené výdavky otca neboli spôsobilé privodiť zmenu rozhodnutia o výške jeho vyživovacej povinnosti k maloletým deťom.

13. Odvolací súd poukazuje na § 62 Zákona o rodine, podľa ktorého je plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Okresný súd zohľadnil, že matka sa o maloleté deti osobne stará, zabezpečuje ich každodenné potreby a otec až doteraz obmedzoval svoj záujem a starostlivosť len na platenie súdom určeného výživného spolu v sume 150 EUR mesačne, hoci býva sám v rodinnom dome. Každý z rodičov prispieva na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov a dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

14. Otec nespochybnil, že predošlá úprava rodičovských práv a povinností a striedavá starostlivosť nefungovala. Skutočnosť, že sa s maloletými deťmi od jari 2017 prestal pravidelne stretávať odôvodnil tým, že záujem zo strany detí o stretávanie bol iba predstieraný. Uvedené tvrdenie otca vyjadrujú jeho predsudok, ktorým otec sám deformuje svoj vzťah k svojim deťom a ich matke. Takéto správanie otcovi zatiaľ bráni vytvárať a rozširovať plnohodnotný vzťah so svojimi deťmi a vykonávanie rodičovských práv a povinností. V konaní na súde prvej inštancie ani v odvolaní otec neuviedol dôvody, pre ktoré sa jeho príjem znížil. Odvolací súd považuje určené výživné v sume 100 EUR mesačne na malol. F. a v sume 80 EUR na malol. F. za primerané, zodpovedajúce veku detí, ich preukázaným záujmom, školským a mimoškolským povinnostiam, ktoré okresný súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol a správne zohľadnil. Zníženie príjmu otec nevysvetlil, naopak, táto skutočnosť v spojení so zvyšujúcimi sa potrebami detí už len vzhľadom na vek detí a vývinové potreby detí od otca vyžaduje, aby si zabezpečil potrebné zdroje príjmov, alebo aby sa vzdal financovania výdavkov, ktoré nemajú prednosť pred plnením vyživovacej povinnosti.

15. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, vyvodil z neho zodpovedajúce právne závery, rešpektoval príslušnú právnu úpravu a zohľadnil všetky právne významné skutočnosti. Jeho rozhodnutie vo výroku o zverení detí do osobnej starostlivosti matke a o výživnom na maloleté deti, ktoré je otec povinný platiť k rukám matky je preto vecne správne a krajský súd ako súd odvolací rozsudok potvrdil.

16. Rozhodnutie bolo prijaté v pomere hlasov 3 : 0.

Rozhodnutie bolo prijaté v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) § 428 CSP.

Toto uznesenie je vykonateľné len čo bolo vyhotovené. Na výkon neodkladného opatrenia je miestne príslušný súd, ktorý opatrenie nariadil; ak neodkladné opatrenie nariadil odvolací súd, je miestne príslušný súd prvej inštancie. Ak povinnosť uložená týmto rozhodnutím nebude dobrovoľne splnená, súd môže povinnému uložiť pokutu do 1 000 €, zastaviť výplatu rodičovského príspevku povinnému a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa povinnému alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a odovzdať ho tomu, komu bolo maloleté dieťa podľa rozhodnutia zverené, a to aj bez návrhu (§ 367 ods. 3, § 376 ods.3, § 383 ods. 1, § 386 ods. 1 CMP).